

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

S.H.Finne-Grøn

Leganger'ske
Optegnelser
for årene
1621-1665

LEGANGER'SKE OPTEGNELSER

FOR ÅRENE 1621—1665

HR. ERIK IVERSEN NORDAL
OG MAG. IVER ERIKSEN LEGANGERS
SLEKTSOPTEGNELSER FRA SOGN

VED

S. H. FINNE-GRØNN

FORLAGT AV
CAMMERMEYERS BOGHANDEL
GUSTAV E. RAABE

De her meddelte optegnelser finnes i en liten kvartbok på 16 sider, som har tilhørt den i 1913 avdøde lærde rektor i Stavanger A. E. Erichsen og nu med hans store boksamling beror i Stavanger kommunale Bibliothek. De meddeles i facsimil i originalens størrelse og følges av en såvidt mulig diplomatarisk gjengivelse med oppløsning av de mangfoldige forkortelser i teksten — såvidt mulig, fordi fotografen i sin tid i beste hensikt søkte å bøte på utydeligheten, hvor blekket er særlig svakt, ved å streke enkelte bokstaver op på platen og derved kom i skade for å gjøre enkelte ord ennu vanskeligere å tyde. Det er mulig at denne skade igjen kunde vært hevet ved en korrekturlesning efter kildekriftet, men da dette i forholdenes medfør er evakuert, har det ikke latt sig gjøre. De tvilsomme bokstaver er imidlertid få og betydningsløse.

Optegnelsernes forfattere er sogneprest til Leikanger *hr. Erik Iversen Nordal* for perioden 1621 til 1651 og hans sønn *mag. Iver Eriksen Leganger* til Vik for perioden 1646 til 1665. Rektor Erichsen har i dansk-norsk Personalhistorisk Tidsskrift for 1899 (4. rekke, 2 bind s. 113—131) meddelt det meste av disse optegnelser, idet han av plasshensyn har utelatt hvad på forhånd er kjent fra andre kanter, navnlig de ikke få notiser fra *mag. Ivers* hånd om samtidige verdensbegivenheter. Derved har rektoren imidlertid fjernet vidnesbyrd om denne prests interesser utenfor sin virkekrets i Sogn og da nettop sådanne som kunde tjene til hans karakteristikk. Til gjengjeld har rektoren ledsaget sitt utdrag med en ypperlig biografi av *mag. Iver*, hvorved denne heves til den plass, han rettelig tilkommer som en av de lærdeste og for videnskapelige interesser mest mottagelige innen 1600-tallets norske prestand.

¹ Foruten i d.n. Personalhist. Tidsskrift 1899 og 1915 omhandles de to prester i Tidsskrift for Sogn, 1. s. 7 fig., hvor byråchef C. M. Munthe har ombyggelige biografier av «Sognske Patriarker»; Norsk Personalhist. Tidsskrift 1 og 2; i Aftenposten 1931 nr. 596 en artikkel om *mag. Iver* av Anders Stillof; den fortrinlige slektsbok «Familien Munthe»; Norsk Biografisk Leksikon, bind 8, har en litet tilfredsstillende biografi av *mag. Iver*. Se til nød også det feilfulle opus «Bergens Stifts Biskoper og Prester» av Lampe og Thrap. Forøvrig finnes *Legangere* nevnt i en lang rekke av stamtavler, men nogen slektsbok *Leganger* er ennu ikke utgitt, og det er synd, fordi en sådan vilde by paa overmåte interessante saker.

Under hensynet hertil og ikke mindre til den store descendens, som de to Sognske patriarker har i mange av landets mest fremskutte embedsslekter, er det funnet ønskelig å gjengi deres optegnelser i facsimil. Herved vil jo også et mulig tap av den originale annotasjonsbok være erstattet in facie. Som det vil sees har hr. Erik Nordal for sine notiser inndelt sidene med en rubrikk for Danmark og en for Norge og med en bred margen for familiebegivenheter, men disse grenser er ikke ganske overholdt, og hans sønn, mag. Iver Leganger har intet hensyn tatt til dem.

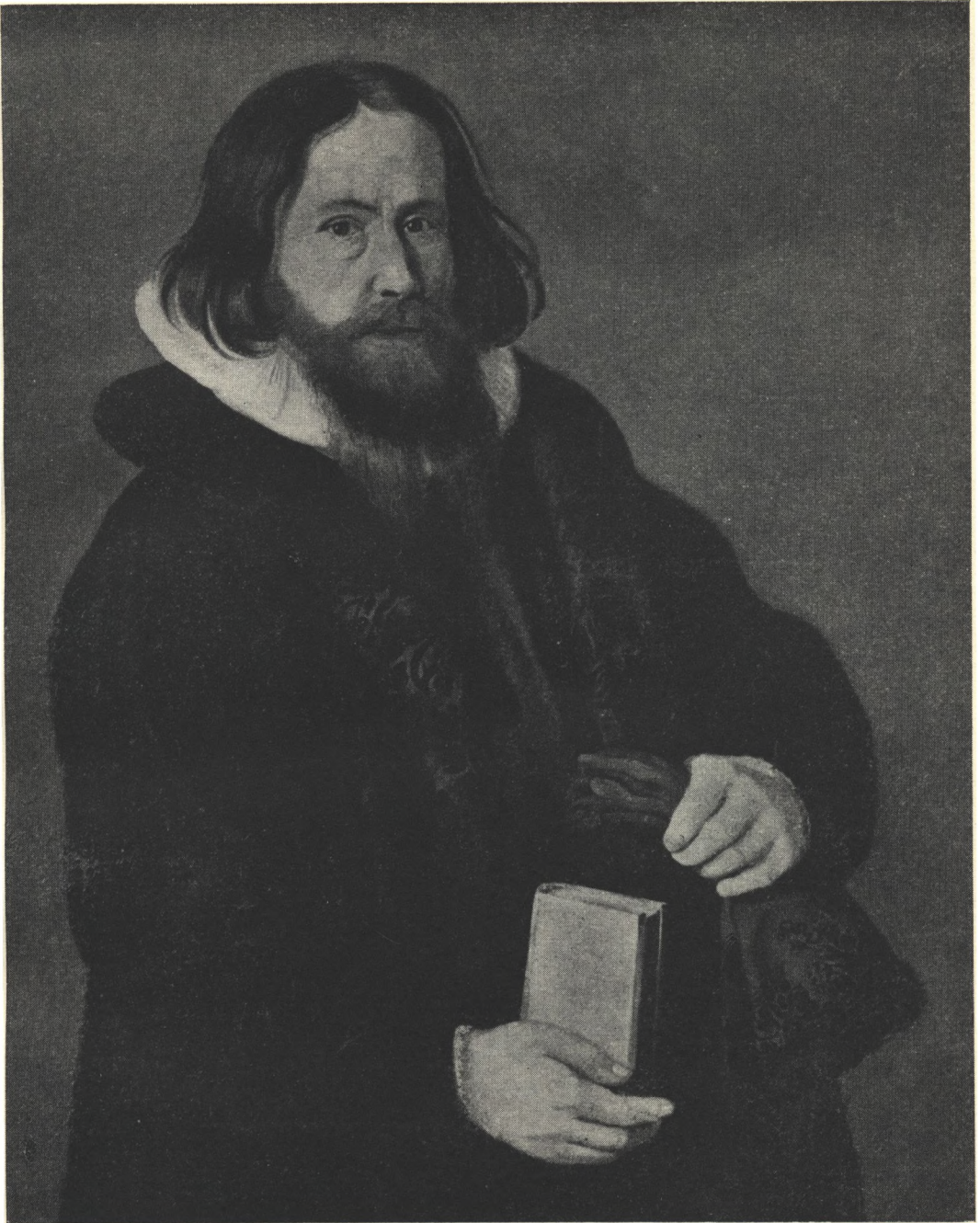
Professor dr. Oluf Kolsrud har vist den elskverdighet å delta i tydningen av særlig intrikate steder.

Oslo i mai 1945.

S. H. Finne-Grønn.

På 1. side har sogneprest i Vik mag. Iver Eriksen Leganger benyttet en ledig plass i et av de 4 øverste kvadrater til å inntegne et av ham komponert slektsmerke, som siden blev brukt av en del av hans efterkommere og således også finnes i det alliancevåben, som er inngravert på en sølvdrøsse, der har tilhørt datteren Karen Leganger og hennes ektefelle presten Ludvig Munthe i Vik. Slektsmerket viser en globus, hvorfra et bevinget hjerte fritt hever sig op mot det omstrålte hebraiske navn Jehova. I margenen forklarer han symbolikken: Munde inverse vale! Sursum, Cor, dirige cursum! ☩: Farvel Du bakvendte verden! Før Du, hjerte, veien opad mot det høie! — Under skjoldet står: Insignia Ivare Ericidis L[eganger].

I de 3 andre øverste kvadrater noterer mag. Iver navnene på sin avdøde far, hr. Erik Iversen Nordals tidligere kapellaner i Leikanger og tillike nogen skolemestre (klokkere); disse notater er således skrevet efter hr. Eriks død i 1658.

HR. ERIK IVERSEN NORDAL

Prost, sogneprest i Leikanger 1618—1658. Født 1592. Død 1658.

Malt 1641 av Elias Figenschou.

DAN.

NOR.

Beati m. Petri Comministri
 fūere leg.
 Dr. Johannis Clodig
 Dr. Nicolai Clod
 Emerg Andrea Alb.
 Legatus Legat.
 Crang Nicolai Scang
 Erasmus Nicol. Fobu

Infir
 g. gnia Iuari
 Ericidis L.

1621
 27 Aug: nata ē
 filia mea Maris
 Fobit 1623.

Munde inder
 se vale: Sum
 Sum Cor di
 rige uifuz

Henricus Rehardi
 Pastor postea Umland
 Johannis Carstenig Wild
 post Comit. prouinc. Berg
 Hermannus Utmund Brock.
 Daniel Iohannis Bugge Pastor postea Solstrang
 Johannes Pauli Alstrup. Past. Hattfjelst

M. Andreas Arzheueus Episcopus Nidre:
 ab offio reuocatus ob uaria leuitatis
 scandala: cui successit M. Pet. Scheldt:
 curat.
 multi. Iohannes Olaf. Iohannes

1622

Pedagogi praeterea fūere beac
 Ioh: Riperf: Dr. Ioh: & multi plures.

et Westerburyus, Ioh: Ioh: Ioh:

1623
 Natus ē filius meus
 15 die Aug: in Nicolai
 7. mensis uixit
 7. Octobris 1623.

Afbrande Bergum donatus Dife
 gunden, den 15 die Aug: p:uandem
 benedictum Ouyf: h:u, Alline Ioh: I:
 tulet Bergum on 15 Octobris 1623.

Til side 8.

Beati mei Patris Comministri fuere sequentes:

Dominus Johannes Claodius, Dominus Nicolaus Clod, Christiernus Andreæ Alburgius Pastor postea Leerdal, Christianus Nicolai Scanus, Erasmus Nicolai Foburgius, Henricus Rehardi Pastor postea Udlandensis, Johannes Castenius Wildenrad postea comminister Novi templi Bergensis, Hermannus Ehtmundi Brock, Daniel Johannis Bugge Pastor postea Jølstrensis, Johannes Pauli Alstrup, Pastor Haffsloensis.¹

Pædagogii præterea fuere bene multi: Johannes Olai, Johannes Schyt Ripensis, Dominus Johannes Westerburgius,² Hans Jespersøn, Hans . . . (tilnavnet mangler), et multo plures.

Hr. Erik Iversen Nordals optegnelser:

1621. 27 Augusti nata est filia mea Martha, quae obiit 1623.³

1622. Magister Andreas Arreboensis Episcopus Nidrosiensis ab officio remotus ob varia levitatis scandala: cuj successit Magister Petrus Schelderupus.⁴

1623. Natus est filius meus secundus, cuj nomen Nicolaus, qui 1 mensem vixit et obiit in C. I.⁵

Afbrende Bergen domkirke, Bispgaarden, den Ny kirke paa stranden Saavel som Korsskirke, Allene hospitalet, Bryggen och Slottet blef salveret.⁶

¹ Hr. Hans Clausen blev avsatt som kapellan i Leikanger 1622, var så en tid utenlands, fikk 1628 tilladelse til å opnå skoletjeneste og siden igjen å promoveres, men ikke i Bergens stift; blev visstnok sogneprest i Bjelland innen 1640 og døde der 1666. — Hr. Nils Hansen Clod av Christiania, student 1621, avsatt som kapellan 1629, blev sogneprest til Røken 1631. — Hr. Christen Andersen Aalborg, student 1625, blev sogneprest til Lærdal og gift med hr. Erik Nordals datter Lucie. — Hr. Christen Nilsen Skaaning fra Lund, student 1634. — Hr. Rasmus Nilsen Faaborg, student fra Bergen 1637, blev fra hører ved Bergens skole kapellan hos hr. Erik. — Hr. Henrik Reiersen Urdahl, student 1639, blev sogneprest til Aurland. — Hr. Johan Carstensen Wildenradt, student 1645, blev resid. kapellan ved Nykirken i Bergen. — Hr. Herman Edmundsen Brock blev 1635 student (H. E. Zeugernius, av det greske Ζεύγμα?), kapellan i Herøy. — Hr. Daniel Hansen Bugge, student 1649, blev sogneprest i Jølster. — Hr. Hans Poolsen Bugge, student 1648, blev sogneprest i Hafslo.

² Hr. Jens Hansen Westerborg, student 1626, må ha vært skolemester i meget kort tid i Leikanger, da han efter theologisk examen i 1628 blev resid. kapellan ved St. Hans kirke i Odense og kort efter sogneprest til Vesterborg på Laaland efter sin far; blev her avsatt 1635.

³ Hr. Eriks datter Martha, født 27. aug. 1621, døde i 1623.

⁴ Biskop i Trondbjem Andreas Arrebo blev avsatt for lettsindig opførsel og senere prest i Vordingborg; hans eftermann på bispestolen blev mag. Peder Schjelderup.

⁵ Hr. Eriks 2. sønn Nils blev født i 1623 og døde 1 måned gammel. C. I. er muligvis: Christo Iesu.

⁶ Palmesøndag, 6. april 1623 brøt en forfærdelig brand løs i Bergen. Norske Mag. II s. 187.

DA.V.-

NOR

1624

Luffwede Opstbe Ege: Vdu Joub
R. d. Giff. Chudm of Goffibalott.

Epitaphium pie memoria Matris Barthe-
line Mulenise, conjugis m. dilectis.

Occidit seu! Coniunx, curarum prima medela,
Vita ac consortis fide columna domus.
Spiritus aereus puro resplendet Olympo:
Ingenium curis suis molis arena premit.

1625
Nata e alleca
uica filia nra
Margareta Nott-
je Langfrangi-
in Sigas 8.

Hort Luffwede Luffwede Paar, In Joub til
Juy Langwede:

Min Langwede till Dig Paar: R. Jambiff
Quart und Blede.

in cu vidij turter moemdi W. Er. L.
MDCXLV. Festo Probapt. Pl.

Ex front. h. c. i. f.
Ite prima faciem
primae paginae sup. tabri.

1626

In Jan: Obit D. Davoell Haafson Jui.
Cui successit ad Sedes Fruxy D. Mathias
Jostea D. Joannis Juij Ambe So.

Til side 10.

1624. Affbrende Opsloe Bye vden domb kirken och Bisp Gaarden och Hospi-
talett.¹

[Innskutt av mag. Iver Eriksen Leganger:]

Epitaphium piæ memoriæ MARIÆ Bartho-
linæ Mule'niæ, conjugis meæ dilectissimæ.
Occidit heu! Conjunx, curarum prima medela,
Vitæ ac consortis fida columna domus.
Spiritus aëreus puro resplendet olympo:
Ingenuum corpus mollis arena premit.
Vort Leffnet kierligt vaar, din Død vil Jeg begræde:
Min Længssel till Dig staar: Vi samliss snart med Glæde.
ita ceu viduus turtur ingemui Ivarus Erici Leganger
MDCLXV Festo Protobaptistæ.²
Ex frontispicum sev primam faciem primæ paginæ hujus libri.³

1625. Nata est altera mea filia nomine Margareta Natten thil langfredag in signo ♃.⁴

1626. In januario obiit Dominus Daniell Hausloensis, cui successit ad breve tempus
Dominus Mathias, postea Dominus Joannes Jani Cimber etcetera.⁵

¹ Oslo brendte 17. aug. og følgende dager 1624.

² Minneord i from ihukommelse av *Maria Bertelsdatter Mule*, min dyrebare ektefelle: Ak! her gikk det første lægemiddel mot sorgerne tapt, samlivets og hjemmets støtte. Den luftige ånd stråler fra den rene Olymp, den bløte sand dekker nu det edle legeme . . . Likesom turdelduen, der har mistet sin make, sukket jeg. Iver Eriksen Leganger 16. juni 1665 (hustruens dødsdag).

³ Foranstående epitaphium er altså innført her fra sin opprinnelige plass øverst på bokens første side, som vel var blitt beskadiget.

⁴ Hr. Erik Iversen Nordals 2. datter *Margrethe* født 15. april 1625 i Tyrens tegn.

⁵ Hr. *Daniel Rasmussen Scherving*, prest i Hafslo, døde i januar 1626; etterfulgt i embedet av hr. *Mathias Berntsen*, som kort efter i 1626 blev resid. kapellan ved Nykirken i Bergen, hvorefter jyden hr. *Jens Jensen Thisted* i 1626 blev sogneprest i Hafslo, et cetera.

DAN.

NOR

M. Laurentij Scaboe Episc. Stav
obit: cui successit M. Thomas
Cnzadi i. Concionator S. Nic. H

Dein volen Bruud Bgdenstrim
Hofbure pin Dagen fess. Rom
efft fund Weid. Olaf. Fustling.

1627
10 Aprilis nava
a. p. filia uca.
Anna uca.
1627 a. e. 7

1628

20. Vaar Capiteinur or Officorer
allevegn i Norge Indlagde till
Landfund Defension: or for pan
Leganger Cozt van Schiffseim
Lentemal 27 Septer or 3 Octu
or en Corporall ingardere: o.

1629
1029
20. Febr. nat
e. p. uca. wa
circa 12. D. O.
1. 4. 2. 1. 1.
1. 2. 1. 1. 1.
m. 2. 1. 1.
m. 1. 1. 1.

Man Se. Biskopur & Juhanus Dval
Dida i Gudenbryen den 9 Martij
or min egen tilli Det Ana Luffd. o.
Morgun prog i afft. 1629. 2. 2. 1. 1. 1.
1. 2. 1. 1. 1.

Til side 12.

1627. Magister Laurentius Scaboe Episcopus Stavangriensis obiit: cui successit Magister Thomas Cunradj filius, Concionator Sancti Nicolai Hafniæ.¹

Døde welborne Knud Gyldenstiern Slotz Herre paa Bergenhuss. Kom effter hannem welborne Oluff Passberg.²

16. Aprilis hora 4 postmeridiana filia mea Anna nata. I. H. S. [Ϸ: Iesus Hominum Salvator] a. e.

1628. Vaar Capiteiner oc Officerer allevegne i Norge Indlagde till Landzens Defension: oc her paa Leganger Cort van Heldissheim Leutenant med hustru oc 3 børn oc en Corporall inquarteret.³

1629. I. H. S. 26 Februarij natus est filius nomine Ivarus ca. 12. D. O. M. f. a. f o c i N S g. P. H. v G m. S. Amen. in Signo Ƨ.⁴

Min Kiere Stifdotter Salig Johanne Hans dotter døde i Smaakopper den 4. Martij och min egen lille dotter Ane Erichs dotter om Morgenen strax der effter. G. g. d. E. G. O. O. f. d. d. E. L. Amen.⁵

¹ Biskop i Stavanger *Lauritz Scabo (Scavenius)* døde 1. decbr. 1626. Eftermannen, prest ved St. Nicolai kirke i Kjøbenhavn *Thomas Cortsen Wegner* fikk bestalling 12. juli 1627.

² *Knud Gyldenstjerne* døde 7. febr. 1627 som lensherre over Bergenhus. Eftermannen *Oluf Parsberg* fikk bestalling 12. juli 1627.

³ Ved Kongebrev av 18. jan. 1628 bifaltes en krigsordinants for Norge, hvorved oprettedes en nasjonal hær istedetfor den tidligere ledingshær.

⁴ Hr. Erik Nordals sønn *Iver* født 26. febr. 1629 omkring kl. 12 i Fiskens tegn. — Bokstavene D. O. M. betyr *Deus optimus maximus*; forøvrig som latinsk frimurersprog uforklarlig.

⁵ Gud give dem en god opstandelse og forlene dem det evige liv, amen. — *Johanne Hansdatter* var datter av hr. *Hans Nilsen Arctander*, hvis enke *Karen Werner* blev gift med hr. Erik Nordal.

DAN.

NOR

1630

Das Petrus Fohleray 30 Janij vita
sua obiit in successit Commisist meo
Das Christophorus Andreus Aalb.
vici Leirdal -

1631

19. Jan. Maria
dantay pl. pe
pauit nro ma
paz Lnciam
in signo X.

Grator m. C. Das Petrus Wasi
Dnja SEPTUAGESIMA Lucas
Borgis e nitiato. Wolden

Jan 12 Maji Dna 18. Maria Moskels Jost
Des Paganini i Engangur

Hoc anno obiit M. Petrus Brock
Pastor Ecclie Cathedralis Borgensis
in successit M. Johannes Aalborg.

1632.

Dna 16 Decemb
Lotta miu Knap
cu Jost, Palliet
clarue Puff
Ricimus Dobe ad
Dna Deu fante
Dage der app.
16. 17. 18. 19. 20

Dina Foghorn Or. Sophia. p.m.

Das Jacobus Andreus Mandig Pastor
in Amdaast obiit, in successit
D. Luthicibus

M. 1632

Til side 14.

1630. Dominus Petrus Folderup 30. Junij vitam finivit, cuj Successit Comminister meus, Dominus Christiernus Andreæ Aalburgensis.¹ Vide Leirdal.

1631. 19. Januarij circa quintam matutinam peperit uxor mea filiam Luciam¹ in Signo X.

Frater meus Carissimus Dominus Petrus Ivarj Dominjca SEPTUAGESIMA Sacris Bergis est initiatus.² Wolden.

Den 12. Maji døde salig Maren Michels dotter, blef begraffuen i Legangers Kirke.³

Hoc anno obiit Magister Petrus Brok Pastor Ecclesiæ Cathedralis Bergensis, cuj Successit Magister Johannes Aalburgensis.⁴

1632. Døde Høyborne Dronning Sophia post meridiem.⁵

Dominus Jacobus Andreæ Mandius Pastor in LindAas obiit, cuj Successit Dominus Lytthichius.⁶

Den 16. Decembris fødde min Hustru en dotter, kalldett Karene, bleff hiemme døbt och døde den femte Dagh der effter. G. G. H. E. G. O.⁷

¹ Hr. Peder Folderup, prest i Lærdal druknet 30. juni i Lærdalselven på vei til kirken; gift 1657 i Leikanger med hr. Erik Nordals datter *Lucie*, som blev født 19. jan. 1631 omtrent kl. 5 morgen i Fiskens tegn. Hun ektet derefter sin fars tidligere kapellan hr. Christen Andersen Aalborg, prest i Lærdal fra 1636. Med hr. Peder hadde hun sønnen *Peder Pedersen Folderup*, som i 1643 kalles hr. Christens stiftsønn.

² Hr. Eriks bror hr. Peder Iversen Nordal, student 1624, blev ordinert 6. febr. 1631 i Bergen til sogneprest i Volden og døde der i 1633. (Mangler i Lampe.)

³ Maren var datter av prest i Sogndal hr. Michel Michelsen Due og Mette Jensdtr. Holst, hvis 2. ektefelle var hr. Erik Nordals værfar hr. Hans Nilsen Arctander, prest i Leikanger.

⁴ Efter mag. Peter Brocks død i 1631 blev i 1632 mag. Hans Samuelsen Schrøder sogneprest til Domkirken i Bergen; født 1595 på Sjælland, sønn av hr. Samuel Hansen Schrøder, sogneprest til Haarlev, og Cathrine Hansdtr., biskop dr. Hans Albertsens datter. Hr. Hans hadde en tid vært rektor i Aalborg.

⁵ Kong Frederik II's dronning, Sophie, døde om eftermiddagen 1. oktbr. 1631 i Kjøbenhavn.

⁶ Hr. Jacob Andersen Mand, sogneprest i Lindaas, døde 3. febr. Hans efterfølger blev kapellanen hr. Lyttich Hansen Ovenstad.

⁷ Bokstavene betyr: Gud give henne en god opstandelse.

D.A.N.

NOR.

1633

Inde Min Anne Gijpene zune Jhr 1633
I. van Gouda - 17. 18. 19. 20. 21.

Uffende Stavangh in October:

Lette van Inde Min Goud
S. van Gijpene Gijpene: Wollen
van Gouda: 17. 18. 19. 20.

1634

Namen Juellou i 1634 z Dingen zeeu
nifare fidele Min Dierce L. Gouin
v. Laven Nelly J. van Gijpene foper
Ost der Floren van Galk 7. Gouf.
aede Jan v. Gouen en en fadig cho 16
god taalmodiff. Jaakt led 37.
D. Gijpene Ood Jan lalled i den Verden
Vay: 23 DEKKE JESSE In Davids
Gou foverae Dijn offe Mij -
O 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.
D. C. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

Den 2 Martij
mit 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Min Gijpene Gou
1634. 17. 18. 19. 20.
Den 6 Martij Gijpene
Gouen offe Gou
v. Moder:
Goude fadter
Merna Malled
H. Gou i Gijpene
H. Gou lunde:
Gouen Killefien
Gijpene Gouen

Den 22 Ichij inde den lalle Min Doken
S. Laven Goude I. Mar 5. Mased y: 125.

1635

Inde den 25 Febe 1635 pod Min fe
Leyde i Bergen Gijpene 16. 17. 18. 19. 20.
17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25.
Gouen Goude I. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23.

Den 2 Junij Gouen van 2 pop Tinn
pod van Drijluy i Bergen den 19
Drog 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23.

Til side 16.

1633. Døde Min Kiere Syster Ane Iffuers dotter paa Sundmør. Gud Giffue Hende En God Opstandelse.¹

Affbrende Stavanger in Octobry.

Dette Aar døde Min Broder Hr. Peder Iffuerssen Præst i Wolden paa Sundmør. Gud Give Ham God Opstandelse.¹

1634. Natten Imellom 1. Och 2. Dominica reminiscere fødte Min Hiertte Kiere Hustru salig Karen Niellss dotter² Sitt Sidste foster Och der klokken vaar Half 7 hensofnede hun ij Herren med en stadig Tro Och god Taalmodighed, hendis Alder 34. Det sidste Ord hun talled i denne verden vaar: O HERRE IESU du Davids Søn forbarme digh offuer Mig — O Gud Giffue Hende En God Opstandelse Paa Den Yderste Dag Och Tage Alle Sine Øffrige Børn Vdi Sin Idelige Lyksalighed.

Den 2. Martij inter 1. og 2. formiddag blef Min yngste dotter fød. Och Christnet den 6. Martij, kaldet Karen effter Sin Salig Moder. Hendis fadder Maren Mulles, H. Jens i Hafsløe, H. Peder Finde, Simen Nilssen, Christen Anderssen.³

Den 22. Julij døde den lille Min Dotter Salig Karen Erichs dotter, vaar 5 Maaned gammel, [kloken] 12 slet.

1635. IHS. Den 25. Februarij 1635 stod Mitt festensøll i Bergen hoss Salig Peder Nilssens hustru med Erlig och Gudfrycktig pige Mallene Splids Dotter.⁴ Gud giffue det ske baade thil Lycke och Gaffn.

Den 2. Junij som vaar 2. post Trinitatem stod vaar Bryllup i Bergen, den 19. drog vij fra Bergen hiem i Soghn.

¹ Hr. Erik Nordals søster *Anne Iversdatter* døde ugift hos sin bror hr. Peder Iversen Nordal i Volden; se 1631.

² *Karen Nilstr. Werner*, død 2. mars 1634, blev som enke efter hr. Hans Nilsen Arctander i Leikanger gift i 1619 med hr. Erik Nordal.

³ *Maren Mulles* er Maren Bertelsdr. Mule, hr. Knut Glads hustru i Vik, Jyden hr. *Jens Jensen Thisted* døde 1636 som prest i Hafslø. Hr. *Peder Jørgensen Finde* var prest i Førde. *Simon Nilsen* var foged i Sogn, senere borger i Bergen; gift 2. gang med hr. Knut Glads søster Karen Christophersdr. Glad, som i 1680 satt enke i høi alderdom på Sjøtun i Solvorn. *Christen Andersen (Heiberg)* var foged i Sogn, død omkr. 1642.

⁴ *Peder Nilsen Hjermand*, rigens skriver i Danmark, blev 1631 lagmann i Bergen og Gulating og døde i 1633 i Bergen. Hans hustru *Anne Jensdatter* var en rådmansdatter fra Kolding, født omkr. 1598 og døde 1675. Det synes merkelig at hun efter 23 års enkestand er blitt gjengiftet omkr. 1656 med borgermester *Hans Hansen (Liljenskjold)*.

1636

Obitu Episcopi
Sous f. 2

20 die Febr: peperit uxor
Alcia filiam cui nō CATHA
RINA. circa 4 matritinam
in signo X.

Obiit Dns Doctor Nic: Paschalis
Episcopus Berz: viz or laude digniss: &
D. Jacobo Olaj in
Eodem A. obiit D. Michael in
erant: D. Abel in

NOR:

Die 28 Augusti: var Janu post
Trini: sub Mini L. Gussard &
Oss 10. Mand fuit Mispelud Dosit
Bergen per Randspritsam

Militien i Norge 1632
Generaliss: J. de
Horden-fielst
General Major Le dorf or O.

1637

26 Junij circa
n. ann. natq. e
filius mag. Spliti

Obiit Dns Petrus Olet, Praeposito
in Bergen obijt S. Petrus Olaj

28 Septemb: hujus auij de de Min
S. Lucia Gogst. S. Thasam W. G. L. & S.

Die 1 Octob hujus auij de de Min de
gode Gogst. etiam Petrus in Bergen
J. S.

hoc anno a Contractuq. juxta Ord:
Reg. in Praepositoj electo a. M. Ludj
q. hujus: S. O. m. in hujus mag. q. hujus
et. vult. h.

Cap. off. de opelande M. de
J. de M. de, J. de M. de.

Oberst Leutenant Rind van de
Volin

Major Jacob de Card

Captein Jacob Milet, Rind
Cap. etc. & Auditor

Leutenant - Fendin

Captein vronis, Munster - Officior

Lar-viar, Sergeant,
Sofinder corporal, Corporal

1638

Obitu
nate D. Michael
noty e filij mag
Petri hujus

in Danicam pfecto e filij mag. Johanes
in Regia Schola Frederici hujus
militavit

Mofinder, Trombud, f. hujus,
Rokmester, Soldator - Profet
Hofst - hujus

Til side 18.

1636. 2odie Februarij peperit uxor mea filiam, cuj nomen CATHARINA, circa 4 matutinam i Signo H. [I margenem:] Karen Ericks dotter født.¹

Obiit Dominus Doctor Nicolaus Paschasius Episcopus Bergensis: vir omni laude dignissimus. Eodem Anno obierunt Dominus Jacobus Olaj in Førre, Dominus Michael in Evenvig, Dominus Abel in Tyssnes.²

Den 28. Augusti vaar den 11. post Trinitatem stod min Kiere Suoffers Erlig Och welbyrdig Mand *Jens Michelsens* Bryllup i Bergen paa Raadstuffuen.³

1637. Obiit Dominus Petrus Skytt, Præpositus i Soghn, cuj Successit Dominus Petrus Olaj.⁴

26. Junij circa 11 ante meridiem natus est filius meus Splitius.

28. Septembris hujus anni døde Min Hierte kiere yngste dotter Karen. Gud giffue hende det evige Liv.

Den 1. Octobris hujus anni døde Min kiere gode Suoffuer *Tomas Pederssen* udj Bergen.⁵

IHS. Hoc Anno a Confratribus juxta Ordinantiam Regiam in Præpositum electus a Magistro Ludovico constitutus.⁶ D. O. M. [etc., se 1629, note 4].

1638. Om Korssmes ante Diem Michaelis natus est filius meus Petrus Ivarj.⁷

I Daniam profectus est filius meus Johannes et in Regja Schola Frederichburgensi militavit.⁸

[Innskutt av mag. Iver Eriksen Leganger:]

1662. Militien i Norge 1662. Generalissimus Iffuer Krabbe, Norden-Fieldss: General Major til fods oc Oberst offuer det oplændsche Gule Regimentte Jørgen Rejchwien, Oberst Levtenant Knud van Hadelin, Major Jacob de Cardi, Captein Jacob Mislet, Reichwien Cusin, etcetera etc. Avditør, Levtenant-Fendrich, Captein armis, Münster-Schribe Fur-rier, Sergiant, Gefrieder corporal, Corporal, Gefrieder, Thambur, Piber, Rotmester, Soldater-Profos, Stock-Knechter.⁹

¹ Fornavnet *Karen* latiniseres gjerne til *Catharina*. Født omtrent kl. 4 morgen i Fiskens tegn.

² Biskop dr. *Nils Paaske* døde 27. mai 1636. Presten hr. *Jacob Olufsen Morsing* i Førde døde i febr. 1636. Hr. *Michel Olufsen* i Evenvik døde 23. decbr. 1636. Hr. *Abel Rasmusen* i Tysnes døde 1636.

³ *Jens Michelsen* var sønn av hr. Michel Michelsen Due, prest i Sogndal, se noten 1631. Han er antagelig den J. M., som var magistratsskriver i Bergen og sorenskriver i Nordhordland; innen 1641 lagmann i Jemtland.

⁴ Hr. *Peder Pedersen Schytte* døde som prost og sogneprest i Sogndal; eftermannen i Sogndal hr. *Peder Olsen Hanning* fikk bestalling 10. april 1637.

⁵ Hvordan svogerskapet forholder sig er ikke ganske klart.

⁶ Hr. Erik Nordal blev av sine embedsbrødre i henhold til kgl. ordinants valgt til prost i Sogn og innsatt av biskop Ludvig Munthe.

⁷ Hr. Erik Nordals sønn *Peder Iversen*, som fikk sin farbror hr. Peder Iversen i Voldens fulle navn, blev født 14. septbr. 1638. Sogneprest i Haa på Jæderen 1671. Hist. Tidsskr. III. 1. s. 199.

⁸ *Hans Eriksen Leganger* kom i Frederiksborgs skole og blev student 1642, immatrikulert med tilnavnet *Vertner* (efter sin mor).

⁹ *Iver Krabbe*, statholder og kommanderende general i Norge 1661—1664. *Georg Reichwein* blev 1666 stifts-befalingsmann i Bergen. *Knud von Hadelin* blev oberstløytnant 1660. *Jacob Abrahamsen de Cardi* blev major 1659. *Jacob Michelet* blev kaptein 1658; når det ser ut som han var «fetter» av general Reichwein, må forbindelsen muligens ha vært gjennom Reichweins 1. og ukjente hustru.

D.A.N.

NOR

Clas

Militien Tjyndenfeldts 1632

And Crind fram

1639

Obers Christopher gradning Ober
 borgs ofte lag-
 Oberst Leutenant Johan Atz
 Sigauox Crijnon
 Major Christian Alcebo- ofte
 Caplein Dwindson
 Borgs ofte Alordson
 Anay ofte Alordson.

General Leutenant Alefeld

Oberst Rinsolt van Boten
 Oberst Leuten. Gierst Gausse
 Major Jan Criffussion
 Captein - Tover, Dohfch
 25 Dec. Secehit Regnum Portu
 gallic a regno Hispanico

1640

Item In Decade Dagen Jan Cantoret
 et vlyghe Maen godse heerdelegg-
 Sranoffe M. Arndt Johan de Fine
 giende it Simplez elegancie
 a 8vo.

h. Trecherer
 7te Dagen
 Sin Daniel

1641

3 vol for f...
 6te Dagen

Til side 20.

[Fortsatt innskutt av mag. Iver Eriksen Leganger:]

Militien Syndenfields 1662: Obers Christopher Fredrich Gerstorph offuer Sogn, Oberst Levtenant Johan Caspar Zitzenow (rettet til:) Cicignon, Major Christian Nielssøn offuer Sundfiord, Captein Bordj offuer Nordfiord, Knag offuer Sundmør. Ved Trundheim: General Levtenant Claus Alefelt, Oberst Reinholt von Hoven, Oberst Levtenant Eilert Jensen, Major Jan Christenssøn, Capteiner: Povel,¹ Tobes et cetera.

1639. 25 Decembris Secessit Regnum Portugalliaë a regno Hispanico.²

1640. Dette Aar Brende Bergen fra Cantoret och vdt thil Muren gandsche forferdelieg, hvorffuer Magister Arnoldus Johan de Fine gjorde it Scriptum Elegiacum in octavo.³

Hellig Trekonger Afften blef min Søn Daniel født.⁴

1641. 3 vger før Paasche blef Jens født.⁵

¹ *C. F. Gersdorff* blev oberst 1660 og chef for Bergenbus regiment, 1666 chef for Oplandske reg., deltok i Gyldenløvefeiden 1676, avskjed 1676. *J. C. Cicignon* blev oberstløytnant 1662, oberst 1667. Major *Christian Nielsen Holberg* var Ludvig Holbergs far, kaptein *Jacob Bordevik*, kaptein *Fjergen Knag*, *Claus von Ahlefeldt* var komm. general i Norge 1661—1665. *Reinhold von Hoven* blev 1677 generalmajor. *Eilert (Eilerik) Jensen Wisborg* blev oberst, 1677 kommandant på Fredriksten, i 1683 på Akershus. *Johan Christensen*, tidligere kaptein ved Søndmørske kompani, kaptein *Povel Jespersen Bjerk*.

² Portugals løsrivelse fra Spania og huset Braganças innsettelse.

³ Branden inntraff 5. juli. Lector theol. i Bergen og sogneprest i Fane *Arnoldus Hansen de Fine*, biskop i Trondhjem 1672, utgav i 1641 sørgediktet: *Incendium quod Bergis Noricorum d. 5. Jul. 1640 horrendis flammis grassari cæpit. elegiaco. carmine delinearum.*

⁴ Hr. Erik Nordals sønn *Daniel* blev født 12. jan. 1640.

⁵ Hr. Erik Nordals sønn *Jens* blev født omkr. 4. april 1641.

DAN:

NOR:

1642

2 wje für Kapf
und Kist 9
für -

quo anno corona deponit filius
johannes Haenic -

1643

für Bindung
Kisten für 2

1644

Sagt für S.
Brand dass in
Margret für

In Majo occidit Ludovic XIII Rex
Galie in filio Ludov. XIV in
regno successit

Til side 22.

1642. 2 vger før Paasche [blef] Ane Erichs dotter født.¹

Quo anno cornua deposuit filius meus Johannes Havnæ.²

1643. før Pindzdagh Karen født.³

1644. In Majo occubuit Ludovicus XIII Rex Galliaë, cui filius Ludovicus XIV in regno successit.⁴

8 dagh før Sanct Hans dagh er Margrete født.⁵

¹ Hr. Erik Nordals datter *Anne* født omkring 27. mars.

² Hr. Erik Nordals sønn *Hans*, se noten 1638.

³ Hr. Erik Nordals datter *Karen* født noget før 21. mai.

⁴ Kong Ludvig XIII av Frankrike døde 14. mai 1643. Notatet skulde derfor stått over tverrlinjen.

⁵ Hr. Erik Nordals datter *Margrethe* blev født omkring 16. juni. Om henne har prosten i Øvre Telemarken hr. Zacharias Skancke i Seljords ministerialbok, innredet av ham 26. juli 1659, notert på s. 2: *Magdalene* (teil for *Margrethe*) *Eriksdatter*, født i Leikanger gjeld, faren hr. Erik Pedersen (feil for Iversen), sogneprest, moren Lene Splidsdatter, 14¹/₂ år gift med *Jon Hallinger*, en skriversonn, kom i ulykke for en Herremanns tjener (Herremannen Gjøde på Kaupanger) for en ødegård, som kom fra ham ved andres renker. Rømte med ham til Nordfjord, derfra til Valdres, siden til Gudbrandsdalen, endelig til Jacob Luth på Ringerike og var i hans mastebruk og bodde der i 32 år, hvor bemeldte hennes mann døde. Enke i 2¹/₂ år. Fikk siden *Aadne Olsen*, var sammen i 19 år. Holdt sig fra sakramentet henvend 2 år, årsaken sygdom og armod såvelsom at hun ikke på tiden vilde la sig betjene. Bemeldte Aadne, hennes siste mann, døde for 3 år siden på Ormbrekke (i Laardal) og ligger begravet ved Høidalsmo kirke.

Noget årstall opfører ikke prosten. *Margrethe* levde barnløs i 1684 på sin lille eiendom Stadem i Vik og døde der 30. juli 1700.

Im 11 Jan. abgehandelt die 117 die
Christl. Anstalten

Booth
nagel
fls. u. a.
Kroonlag
Pascha
117

1646

In nämmer St. d. 117 recepty 0
Haffria Wang Eric. Koba Pen-
ke colten Circa

1647

Panlag
aut. f.
Pa. na
to p.
nt.
Eric
Eier
lag de
m a

Til side 24.

1645. den 11 Januarii afbrendte den Ny Kircke til Amsterdam.

Bartholomæi natus est filius meus Nicolaus Paschasius.¹

1646. In numerum Studiosorum receptus est Haffniæ Ivarus Erici circa 6ta Pentecosten.²

1647. Paululum ante pascha natus est filius ultimus Ericus Ericj,³ laus Deo in æternum.

¹ Barsok, 24. aug., 1645 blev hr. Erik Nordals sønn *Nils Paaske* født. Opkalt efter biskopen.

² Ivarus Erici Lecangriensis, dimittert fra Bergens skole, blev student i Kjøbenhavn 25. mai 1646.

³ Ganske kort før påske blev hr. Erik Nordals siste sønn *Erik* født.

1648

collatq̄ ē Wars Eric Hafnae gradq̄ Baccalavri.
Eodem anno Altesta reg. Profess. obtinuit.
Santiſimū cum abſcūto abiit, redit & dimiſione
ſp̄atū ē.

28 Feb. obiit Hafnia
eodem anno electus & coronatus ē

1649

Jo. de M. Ludov. igitur hoc M. Juy
Hoc anno dimiſſo ē th̄ meo Joh: ab Academiā
Sci & Juriſſi ſon Sane Cuiſſe ſon ^{pt. parica.} Suiſſaſſa

ſcheldensia Pruceſ. h. l. x. colai
Decollatus ē Carolus Stuart
Rex Anglie

1650

Circa aſpiciū collatq̄ Exteray regione adit Warq̄
Lubeay, Wifruariay, Rothoching, Stralſundiam,
Gryphwald, Anklam, Stehning, Berdinnay, Fran
Cofing ad Oderay, ck. Hamburgū, Glyth Stad,
Utzſow, Krenpe, Kiloniam, Luedingay, Uder,
Bedienſe, Heiſſam ck.

Haer Pruceſ at Bruguium
ſon Amſterdam
ſon Dider & Novella
Anſer Juy ſon Kieſenſe till
eyſſland

Til side 26.

1648. [Innskutt av mag. Iver Eriksen Leganger:] 28 Februarii obiit Hafniæ Christianus 4, eodem anno electus et coronatus est Fredericus 3.¹

Collatus est Ivaro Eriçi Hafniæ gradus Baccalavrei. Eodem anno Attestationem Professoris obtinuit. Dantiscum cum avunculo abiit, rediit et Dimissione stipatus est.²

1649. Decollatus est Carolus Stuart Rex Angliæ.³

Døde Magister Ludvig oc igien kom Magister Jens Schelderup, Sogneprest til Nicolai.⁴

Hoc anno dimissus est filius meus Johannes ab Academia Havniensi.⁵

Den 4 Junij kom Hans Erichsen fra Kiøbenhaffn.⁶

[Innskutt av mag. Iver Eriksen Leganger:]

1650. Circa avspicium æstatis Exteras regiones adijt Ivarus⁶ Lubecam, Wismariam, Rostochium, Stralsundiam, Gryphiswaldiam, Anklam, Stetinum, Berolinum, Francofurtum ad Oderam etcetera, Hamburgum, Glyckstad, ItzerhoW, Krempe, Kilonium, Lundinum, Eiderstediense, Heidam etcetera.⁷

[Innskutt av mag. Iver Eriksen Leganger:]

Vaar Princen af Oragnien for Amsterdam, som døde den 6 Novembris.⁸

Rejsde Jeg fra Kiøbenhaffn till Tyschland.

¹ Kong Frederik III blev valgt 6. juli og kronet 23. novbr. 1648.

² *Iver Eriksen* tok baccalaurgraden i Kjøbenhavn 9. mai 1648, fikk professorens attest, reiste med sin onkel til Danzig, vendte tilbake og blev dimittert. Hvem onkelen var er usikkert.

³ Kong Carl 1. Stuart av Storbritannien og Irland blev halshugget 30. jan. 1649.

⁴ Biskop *Ludvig Munthe* i Bergen døde 12. mars 1649. Mag. *Jens Schjelderup*, da prest ved St. Nicolai kirke i Kjøbenhavn, blev hans eftermann 30. juni 1649.

⁵ *Hans Eriksen* tok 1649 avgangsexamen (som theolog).

⁶ Omtrent ved sommerens inntreden reiste *Iver Eriksen* til utlandet.

⁷ De 4 siste byer er Kiel, Lunden, Eidersted og Heide i Ditmarsken.

⁸ Wilhelm II, prins av Oranien, var statholder i Nederland; døde av kopper.

1851
Incipit Warg. Eric. Satakiam, Ha.
Helsdamis, Ultrajectis, Lugdunag
ek.

Circa tempus D. Johannis abijt Joh. ff. mag. Mediosiles

Hoc anno in Venetia redijt ff. mag. harrig e. Gm.
Balavia et Sausa, sub auspiciis.

1652

Venem hinc Legancia in Wit palus
ajkats Belgij harrig: Aukimuni
in murbij in d.

1653

Signent. Licentio d'ges, sub reanu de,
de ubi.

Til side 28.

1651. Invisit Ivarus Erici Bataviam, Amstelodamum, Ultrajectum, Lugdunum etcetera.¹

Circa tempus Diei Johannis abijt Johannes filius meus Nidrosiam.²

Hoc anno in Decembri redijt filius meus Ivarus e Germania, Batavia et Danja, sub avtumno.³

[Innskutt av mag. Iver Eriksen Leganger:]

1652. Verem hunc Legangiæ in ædibus patris, æstatem Bergis transegi. Avtumno in morbum incidi.⁴

[Innskutt av mag. Iver Eriksen Leganger:]

1653. Seqventi triennio æger sub manu Dei decubui.⁵

¹ Besøkte *Iver Eriksen* Holland, Amsterdam, Utrecht, Leyden o. s. v.

² Omtrent ved St. Hans tid reiste min sønn *Hans* til Trondhjem.

³ Dette år i december kom min sønn *Iver* hjem igjen fra Tyskland, Holland og Danmark, om høsten.

⁴ Om våren var jeg hjemme i min fars hus, tilbragte sommeren i Bergen og blev om høsten syk.

⁵ I de følgende tre år lå jeg syk, under Guds hånd.

1657
1658
1659
1660
1661
1662
1663
1664

Fraste-stallen inden Jor da
re. Nij

1657

1658 ann græ, gaff enge hestianje

1659 gaff in hestianje 42 Adh
jort. 10. 1/2.

55 1660 gaff in or fiedel hestianje

1661 gaff in idel hestianje
Grænias, af den pan H. Jor
30 Adh H. Jor 28

1662 gaff in idel hestianje, or aff
Lidat. 13 idel. 2 ost. aff hestianje.

1663 hestianje 1664 hestianje

56

In Augusto vel sub Avhimo Guardage
in Christiania

Ad hunc venare sin & hestianje,
L'ic roxix Kiexi Affriaged!
i Bud giffre f'ed os Valiffed!

Medicina hie et corpis.

Prov. XVII. 22. Animo latus bene Medicinam facit: Spiritus a. fractus efficitur affa
hde Juven. Sat. 10.

Orandum E ut sit Mens sana in corp: sano

In Papen electy E Cardinalis
Cofsi, anno abati Jor 571 4
vocaly Alexander VII.

Et notabilis ad Pentecosten (Com. in fr.
patey regi apud Patre, Legatione
labente Dr. Daniele Bagge

Festa pentecostes scia Sogua Quadma
riam specty, pedagogis regi p. a. h.
tem apud Dr. Petri Dani Alb. Com.
mini sty Gorniford.

Sub artibus inde ad Dr. Othony
Lestore, Nephari Bagge,
Domesticy acety dim.

Mag. Iver Eriksen Legangers optegnelser:

1654. Præste-Skatten Siden Jeg kom til Wig 1657:

1658 annus gratiæ, gaff Enchen Rostieniste.¹ 1659 gaff ieg Rostieniste 42 Rixdaler 1 ort 10 schilling, noch 1660 gaff ieg oc fulde Rostieniste. 1661 gaf 12 rdl. til præsternis rejse ad Christianiam, af det kom paa hr. Jens omtrint 30 rixdaler, paa hr. Jon 28. 1662 fodris 12 daler af hver præst, er effter liqvidationen 13 rixdaler 2 ort av Whigs Præbende. 1663 ligesaa, 1664 ligesaa.²

Gud bevare (etc). *Medicina Animæ et corporis. Proverbia XVII. 22: Animus lætus bene Medecinam facit, Spiritus anfractus exsiccat ossa. Inde Juvenalis Satyra 10: Orandum est ut sit Mens sana in corpore sano.*

1655. In Papam electus est Cardinalis Chigi, anno ætatis 57, qui vocabatur Alexander VII.³

1656. A natalitiis ad Pentecosten Comministri partes peregi apud Patrem Legangriæ, abeunte Domino Daniele Bugge.⁴

Tertia pentecostes feria Sognia Sundmoriæ profectus, pædagogum egi per æstatem apud Dominum Petrum Jani Alburgium Comministrum Hiørenfiord.⁵

Sub avtumno inde ad Dominum Otthonem Pastorem Neophani Bergensis in Domesticum accitus sum.⁶

In Avgusto vel sub Avtumno Herredage udj Christiania.

¹ Presteenken *Karen Kolding* sal. hr. *Knud Glads* nådensår.

² Prestenes reise til Christiania gjaldt arvehyldningen i 1661. — Hr. *Jens Bugge* var sogneprest i Leikanger 1658—1684. Hr. Jon er formentlig hr. *Johan Wildenradt* som hadde vært personell kapellan i Leikanger fra 1651 til han i 1653 blev resid. kapellan ved Nykirken i Bergen.

³ Kardinal *Fabio Chigi* blev 57 år gl. pave i 1655 under navnet Alexander VII.

⁴ Fra jul til pinse virket jeg som kapellan hos min far i Leikanger under hr. *Daniel Bugges* fravær.

⁵ Tredje pinsedag reiste jeg fra Sogn til Søndmøre og var om sommeren huslærer hos hr. *Peder Jensen Aalborg*, kapellan i Hjørundsfjord.

⁶ Om høsten blev jeg derfra tilkalt som huslærer hos presten ved Nykirken i Bergen hr. *Otto* [Stoud].

Handwritten text on the right margin, possibly a title or reference: "Handwritten text on the right margin, possibly a title or reference."

Handwritten text in the top right quadrant, including the word "Lefno" and "in hoc monarchia hanc".

Handwritten text in the middle right quadrant, including "Lest. Est. Sicut" and "Lest. Est. Sicut".

Handwritten text in the bottom right quadrant, including "Lest. Est. Sicut" and "Lest. Est. Sicut".

Handwritten text in the top left quadrant, including "Lest. Est. Sicut" and "Lest. Est. Sicut".

Handwritten text in the middle left quadrant, including "Lest. Est. Sicut" and "Lest. Est. Sicut".

Handwritten text in the bottom left quadrant, including "Lest. Est. Sicut" and "Lest. Est. Sicut".

Til side 32.

1657. Bleff Birgitte Munthe giff med Christopher Gerdtsøn. den 4. Søndag effter Trinitatis Støed Luciae oc Peder F[olderup]s bryllup paa Lechanger.¹

Sub avtumno obiit hospes et herus Dominus Ottho Erasmus Studenius, succedente Domino Otthone Johannis Coministro Wossensium.²

Paulo post denatus est Compater meus honorandus Dominus Canutus Christophori, in cujus locum ac Parochiam receptus et vocatus sum legitime Dominica 26. post Trinitatis, Deus prosperat, adjuvet et prospiciat.³

Die 14. Novembris numero ornatissimorum Studiosorum Hafniæ adscriptus est frater meus Petrus Eri Leganger.⁴

Stadholder Niels Trolle, Bergenhus Slaats Herre Offue Bjelke [fortsatt nederst i neste kvadrat:], Huilchet lehn Hans Herlighed som Befalingsmand forvalted.

1658. 26. May obiit Dominus Christiernus Andreæ Alburgensis, pastor Leerdalensis, cui successit Dominus Jonas Erasmus, Comminister hujus Parochiæ Wigensis.⁵

27. Iunij Ehev luctuoso sed beato obitu excessit Parens meus dilectissimus Dominus ERICUS IVARI NORDALinus, humatus Dominica 4ta post Trinitatem cui successit Ioannes Samuelis Buggæus, Episcopi famulus.⁶

1. Septembris maatte Gejstlig og Verdslig udj Trundhiems Bye med 3 oprakte fingre sverge Carl Gustav, Svecorum Regi, oc Dronning Hedwig Eleonora, oc deris Søn Carl huldskab oc Troskab, Huilchen Eed Clavs Stiernskiel, da Gubeneur, paa Trundhiems Gaard under aaben Himmel toeg.

1659. Continuerede den Svendske Krig i Danmark. Bleff Trondhiem igienvunden fra Svensken aff os Norske ved Jacob Due.⁷ 14. novembris stood det store feldtslag paa Fyen. Alle svensche undergich undtagen Pfaltzgraf von Sultzbach Philip Ludewig oc graff Steinbock.

Discedebat præfectus hujus toparchiæ Ivarus Andreæ ad præfecturam Rumsdalensem, succedente ei in hac nomarchia Georgio Postio.⁸

1659 den 13. Februarij obiit Dominus Matthias Lemmichius, succedente Domino Iohanne Pauli Alstrup, Coministro Patris beati mei. Hafsloe.⁹

Dominica Miserecordias Domini sev 17. Aprilis Sponsalia in nomine Domini habui cum pie defuncti Domini Canuti Christophori relicta filia (Ividua) Maria Bartholi Mule, Sermonem sponsalitiæ habente Domino Petro Olaj, Vice-Præposito, ex Ebr. 13. 4, Concionem habente Petro Eri Sacrosanctæ Theologiæ Studio, ante aram canente Domino Joanne Bugge, deducente etiam Domino Magno Jonæ Schanche etcetera.¹⁰

Dominica 4. post Trinitatis nuptias, quas favstissimas velit ipse Deus, celebravi, copulatus a Magistro Joanne Schelderup, Episcopo, præsentate Magistro Gerhardo Miltzow, Domino Trugillo Læto et toto ordine confratrum. Concionabatur autem Dominus Petrus Olai et Præpositus post creabatur.¹¹

Circa avtumnum moriebatur Magister Engelbertus Georgij Pastor templi apud Bergenses cathedralis. Succedente ei genero suo Magistro Ambrosio Lucæ Hardenbech, cui succedebat Samuel Johannis.¹²

¹ Bispedatteren *Birgitte Munthe* ektet foged i Sogn *Christopher Gjertsen Morgenstjerne*. Den 21. juni stod *hr. Peder Pedersen Foklerups* bryllup med *Lucia Eriksdatter Nordal* på Leikanger.

² Om høsten døde mag. Ivers gjestevenn *hr. Otto Rasmusen Stoud*, prest ved Nykirken i Bergen; kapellan på Voss *hr. Otto Hansen Schrøder* blev hans eftermann.

³ Kort efter døde mag. Ivers værfar (s: hustruens stiftar) hedervedige *hr. Knut Christophersen Glaa* i Vik, og mag. Iver blev 22. novbr. 1657 kalt til efterfølger. Gud give held, hjelp og omsorg.

⁴ Mag. Ivers bror *Peder Eriksen Leganger* blev student i Kjøbenhavn.

⁵ 26. mai døde *hr. Christen Andersen Aalborg*, prest i Lærdal; hans efterfølger blev kapellanen i Vik *hr. Jonas Rasmusen Faing*.

⁶ 27. juni avgikk mag. Ivers dyrebare far *hr. Erik Iversen Nordal* ved en sørgelig, men salig død, og blev begravet 4. juli; hans efterfølger i Leikanger blev biskopens famulus *hr. Jens Samuelsen Bugge*.

⁷ *Jacob Due* blev 1654 oberstløjtnant og førte fra 1656 kommandoen i Bergenhus len. Fikk adelskapet fornyet 18. juli 1657.

⁸ Foged i Ytre Sogn *Iver Andersen* blev i 1659, da han ektet bispedatteren *Anna Munthe*, befordret til foged i Romsdalen. Efter ham blev *Jørgen Post* foged i Ytre Sogn.

⁹ 13. febr. døde *hr. Mads Hansen Lemmich*, prest i Hafslo; hans eftermann blev kapellanen i Leikanger *hr. Hans Paulsen Alstrup*.

¹⁰ Mag. Iver feiret 17. april sin trolovelse med salig *hr. Knut Glads* enke *Maria Mule*. Viceprosten *hr. Peder Olsen Hanning* til Sogndal holdt trolovelsestalen, mag. Ivers bror, theologisk student *Peder Eriksen Leganger*, prediket, *hr. Jens Bugge* i Leikanger forrettet altertjenesten og *hr. Mogens Jonassen Skanke* til Lyster leste utgangsbønnen o. s. v.

¹¹ Den 19. juni feiret mag. Iver sitt bryllup, måtte det efter Guds vilje bli til største lykke; vielsen foretok biskop *mag. Jens Schjelderup* i nærvær av *mag. Gjert Miltsov*, kapellan på Voss, *hr. Truls Glad*, kapellan i Evenvik, og hele rekken av embedsbrødre. *Hr. Peder Olsen Hanning* prediket og etterpå blev han valgt til prost.

¹² Utpå høsten døde *mag. Engelbrekt Jørgensen*, prest ved Domkirken i Bergen. Efterfølger blev hans værsonn og resid. kapellan *mag. Ambrosius Lucasen Hardenbech*, efter hvem igjen *hr. Samuel Hansen Schrøder* blev kapellan.

HELENE SPLIDSDATTER

Født 1615. Død 1670.

~ hr. Erik Iversen Nordal til Leikanger.

Malt 1641 av Elias Figenschou.

1107 kg. Mijnsf. No. Wegid. 1a cellig Hogerke Kieftke f. Pauze van
 en in officie draught amaly f. 12. Mijnsf. Kieftke f. Pauze van

16 60 Creat. de Frideric 3 Helnia Kie
 Danoy J. d'edwang. Senatorio
 Kieftke Danoy ordini adaiti ad uncl.
 It. Rothar Archiepiscopy of primarig.
 Condit. Helnia. Co. colleg. a
 et Janis Ep. Policia ghitnebach in Danio
 Thachy e Socioseparaty sub Duce Stage
 ab Halda Kieftke. Wedr fact
 die Oberst Landtmant.
 Officere van Jon. Staat. Lissa lizet
 oga Landst. Kieft. tij. K. antager
 in der Toga

27 May. liberata e. Hafna ad ob. d'one, 100
 18. Incendia feticbaach Berge inreparabile ab
 interstitio muri (ut docent) Y. d. Neop. Baum
 19. Inty. placide in Dno ob. d'one. tit. amite
 inca. marit. Edy. Da. Erasmus u. Brandal.
 speaking compente fe in Petro. Suce.
 dente a. in ministerio Da. Claudio Johann.
 Gantio defunctio genero. Synitro.

16 61 a. Lefts. Nalatitio. K. ad 23 Apr.
 aderat m. d. d. f. my. P. T. K.
 Adilitiaz caram templi Domb. deapit.
 in mense Martio, 71. f. inrenting ante
 gesteram in Junio Expirabat.
 Andreas Madon. Ecclaz. in Episcopale
 Segeof. X. v. r. g.
 Dider. G. Episcopus pae. f. d'one. in prin.
 cipio. L. v. p. t. cui successit Jang. Hendr.
 e. Comand. in p. f. v. e.
 3 Decemb. die. d'one. L. v. p. t. in. d. d. v. d.
 in Comand. in p. f. v. e. v. e. v. e.

Logr. f. d'one. d'one. Logr. d'one. pae. aff. f. f.
 Fatis. concepit. Episcopus. Stadangeria. J. M.
 Marcus. P. d'one. in. successit. in. f. f.
 N. v. r. g. v. r. g. v. r. g. v. r. g. v. r. g.
 In. August. the. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.

16 62 Item de die f. d'one. d'one. d'one. d'one.
 9 Martij. f. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 25 April. indig. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.

In. Januari. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.
 d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.

In. Mar. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one. d'one.

16 60
 19 Julij
 18. Incendia

16 61
 18. Incendia
 19. Inty.

16 62
 9 Martij
 25 April.

18. Incendia
 19. Inty.

16 61
 18. Incendia
 19. Inty.

16 62
 9 Martij
 25 April.

Til side 36.

[1659] Mortuus Magnificus Norwegiæ Cancellarius Joanes Bielcke in Sandegaard, cui in officio successit æmulus filius Ovidius Bielcke, præses . . . [uteselig].¹

1660. Creatus est Rex Fridericus 3 Hafniæ Rex Danorum hæreditarius. Senatorio Regii Danorum ordini adsciti et adjuncti sunt posthac Archiepiscopus et primarius Consul Hafniæ. Certa collegia etiam juris et politiæ constituebantur i Dania.²

Abactus est Svecorum exercitus sub duce Stage ab Halda Norigiorum,³ Døde Jacob Due Oberst Levtenant.⁴

Officererne som skulde have ligget paa Landet blef ey vell antagne i indre Sogn.

27. May liberata est Hafnia ab obsidione Svecorum, paxque inter Danos et Svecos sancita ut his tamen postmodum cederent Scania, Blekingia, Bahusensis tractus i Norwegia, Yogæa o: Jamteland etcetera.⁵

18. Junij Incendium patiebantur Bergæ irreparabile ab interstitio muri (ut vocant) ad Neophanum.⁶

19. Julij placide in Domino abdormivit Amitæ meæ maritus reverendus Dominus Erasmus in Brandal. Epicedium componente fratre meo Petro, Succedente autem in Ministerio Domino Clavdio Johanis Gantzio defuncti genero et comministro.⁷

[I høire margen:]

In Junio Londinum ingressus est Carolus II.⁸

[I venstre margen:]

18. Octobris stoed arffue hyldingen i Kiøbenhaffn.

1661. a festo Natalitiorum Christi ad 23. Aprilis aderat mihi heic filius meus Petrus.⁹

Ædilitiam curam templi Øensis deposui in mense Martio, quam par triennium ante gesseram.⁹ In Junio expirabat Andreas Madtzson, Ecclesiarum in Episcopatu Bergensi Notarius.⁹

Døde Hr. Christen paa Findaass in principio Avgusti, cui successit Dominus Janus Hendrici, Comminister istius loci.¹⁰

[I høire margen:]

2. Septembris blef Cay Lycke ob crimen læsæ Mayestatis dømt fra Ære oc Liff oc siden den 5. octobris in effigie decollert i Kiøbenhavn(?).

3. Decembris heic affuit Petrus Eri in Nordfiord. In comministrium Wossensem vocatus est Christiernus Nicolai.¹¹

[I venstre margen:]

In Decembri succedere Iffuer Krabbe Niels Trolle til Norgis statholder.

Toge Fogderne deris Fogderier paa affgiff.

Fatis concessit Episcopus Stavangriensis Magister Marcus Petri Humlæus, cui successit in officio Magister Christiernus Thavsanus, Pastor antehac Coagiensis.¹²

In Avgusto bleff Fredericus 3 j Christiania hyldet en Arffue Koning offuer Norge aff alle Stænder præsentibus e Dania Cancellario Peter Reetz, Hannibal Shested skatmester, Niels Trolle Statholder i Norge, Kørbitz, Hr. Bulke Medicinæ Doctor, Hr. Owe Bielke Norvegiæ Canceler, Alfeldt, Hans Svane Erchebisp; fra os Bispen, Magister Arnoldus, Hr. Lyche, Hr. Jens, Hr. Jon, Hr. Peder Finde, Hr. Anders Grytten, Hr. Christopher i Borge, Hr. Jens Capellan til Ørskoug.¹³ 1662. In Januario bref om en tafle at omgaa for Skolen oc Hospitalet i Helsingør.

Kongebref om Odelschat 2 $\frac{1}{2}$ mark af løben af en fuld gaard, lejlænding Skat 8 rixdaler beregnet 4 løber paa en gaard uden for Qvamsøe, 6 inde for. Item 3 mark af hver 100 bord skaaren. Sougmesteren 3 mark af 1000 Aarlig i skatt. Noch alle Udfarer at flytte til Byen. Mand Siger at Fiscalen bruger sig vældig Synden-Fields. Dyr-tid paa Rug, 1 tønde 7 rixdaler, Korn giffues her hoss os offuer 20 mark for tønden.

1662 kom den Ny Foged Hans Johannis Brun.

9 Martij stoed Knud Geddis bryllup.¹⁴

25 April indgich Almuen 8 skilling udgift til Officerernes Service.

Ved disse tider Opkom en Ny General Fiscal bestallings Breff.¹⁵ Siden købte Niels Hanssen Liuseklosters gods for 28 675 oc $\frac{1}{8}$ rixdaler.

In Majo kom oc bref at Hanssøn oc Hermand G[aarmand] har faaen Apostels oc Munckeliffs gods til evig Odel.¹⁶ Berættis Magister Henning Stockflet Episcopus Christianiensis at være død.¹⁷

[På foten:]

In Majo Duxit Rex Angliæ in Uxorem filiam Regis Portugalliæ. 20. Novembris cessit Dynkerchen Gallis.¹⁸

¹ Kansler *Jens Bjelke* døde 7. novbr. 1659 på Sande i Jarlsberg og efterfulgtes i embedet av sin jevnbyrdige sønn *Ove Bjelke*, præses . . .

² Den 6. juli blev Frederik III hyldet som valgt arvekonge i Danmark. I Riksrådet er herefter optatt erkebispnen og Kjøbenhavns første borgermester. Også nogen kollegier med dømmende og styrende myndighet blev oprettet.

³ Den svenske hær under general *Harald Stakes* anførsel er fordrevet fra Halden.

⁴ *Jacob Due* se 1659 note 7.

⁵ 27. mai blev Kjøbenhavn fri fra den svenske beleiring og freden sluttet. Danskene måtte avstå Skåne, Blekinge, det norske landskap Bohuslen, Jemtland o. s. v.

⁶ 18. juni blev Bergen rammet uoprettelig av en ildebrand som omfattet strøket fra Muralmenningen til Nykirken.

⁷ 19. juli døde *hr. Rasmus Brandal*, prest i Ulstein og Hareid, mag. Ivers fastermann (gift med *Gjertrud Iversdatter Nordal*). Mag. Ivers bror *Peder Leganger* forfattet liksangen, og den avdødes værsønn og kapellan *hr. Claus Hansen Gaas* efterfulgte ham i kallet.

⁸ Carl II [landet 25. mai 1660 i Dover som Englands konge] drog inn i London i juni.

⁹ Fra julefesten 1660 til 23. april var min sønn *Peder* her hos mig.

I mars fratrådte jeg vergemålet for Øens (Kvamsø) kirke, som jeg hadde innehatt i tre år. I juni utåndet *Anders Madsen*, kirkenotar i Bergens bispedømme.

¹⁰ I begynnelsen av august 1661 døde *hr. Christen Jensen* i Finnaas og etterfulgtes av sin kapellan *hr. Jan Henriksen* [*Bechman*, senere slottsprest i Bergen].

¹¹ Den 3. decbr. reiste min bror *Peder Eriksen* herfra til Nordfjord. Til kapellan på Voss blev kalt *hr. Christen Nilsen* [*Weinwick*, som i 1688 blev sogneprest der efter sin far.

¹² Biskop *M. P. Humble* i Stavanger døde 8. april 1661, hans eftermann blev mag. *Christian Tausan*, hittil prest i Køge.

¹³ Av de danske herrer var *Johan Kristoph v. Korbitz* riksmarskalk, dr. med. *Peter Bulche* kgl. livlæge, *Frederik Ahlefeldt* senere storkansler. Biskop i Bergen var da mag. *Jens Schjelderup*, mag. *Arnoldus de Fine* lektor i Bergen og prest i Fana, *hr. Lyttich Hansen Ovenstad* prest i Lindaas, *hr. Jens Bugge* prest i Leikanger, *hr. Johan Wildenradt* resid. kapellan til Nykirken i Bergen, *hr. Peder Finde* prost og sogneprest i Førde, *hr. Anders Grytten* prest i Holmedal, *hr. Christopher Hjermand* prest i Borgund, *hr. Jens Alstrup* kapellan i Ørskog (formentlig i sin sogneprest, prosten *hr. Christen Hegelunds* sted).

¹⁴ Major i Norge, senere amtmann i Jylland *Knud Giedde* gift 2. gang med *Idé Sophie Ovesdr. Bjelke*.

¹⁵ *Jacob Madsen Lund* fikk bestalling 9. novbr. 1661.

¹⁶ Stiftsskriver i Bergen *Nils Hansen Smith* fikk for pengelån i krigsårene Lyseklosters gods i pant av Frederik III og i 1670 skjøte på godset, men ikke skattefritt. *Herman Garman*, tolder i Bergen, blev 1662 general-toldforvalter og i 1665 tillike præsident og kommerceirektor i Bergen.

¹⁷ Et falsk rykte! Biskop *Stockfleth* døde først i 1664.

¹⁸ Kong Carl II av England ektet kong Johan II av Portugals datter Catharina. Han solgte Dunkerque til Frankrike.

1662
Mittwoch den 18. Junii
Am 18. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 19. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 20. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.

1662
Am 21. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 22. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 23. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.

1662
Am 24. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 25. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 26. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.

1662
Am 27. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 28. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 29. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.

1662
Am 30. Junii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 1. Julii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 2. Julii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.

1662
Am 3. Julii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 4. Julii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.
Am 5. Julii ist ein
Sturm gewesen, welcher
die See sehr hoch
aufgehoben hat, und
die Schiffe sehr
beschädigt hat.

Til side 40.

1660. Natten til første Juledag, ved Midnat skeede et Jordskelff her udj Sogn oc har Streckedt sig ad Sundfiord oc videre hen Nordenfieldss. Gud varer de Lærde ved Himmeltegn, men os u-lærde ved Jorden under os, at vi skulle angre vore Synder, omvende os oc afbede hans offuer hængende vrede.

1661. Om sommeren omrejste Al Bergenhus Lehn 4 Comissarij, Owe Jenssøn, Christen Hanssøn, Anders Madtz-Søn, Hermand G[arman] at opskriffue Alle Jorders Leye, Lejlighed, græsgang, fiskevand oc al Herlighed, Optegne all Gejstlighedens gaarder, taxere dem, forfare om alle præbenders oc indkomsters opbyrsel, Querne-Steder, Hvor mange boer hver Savg kan skære o. s. v.¹ En effecta vel Eventus subseqvutos terræ motum; Seqvente Anno exsurgebat, foit, curoit, post chalsun ebroigmusun.²

1661 vaar udj Sogndal, Leerdal misvext, oc Stor Hunger udi Udland [o: Aurland].

1662. Bergens Borgere ancke Meget paa at Hallinger oc Walders Bønder kiøber fæ o: Kiør af Bønderne her udj Sogn, haffue forhverffuet Cancellers forbud etc. For en koe giffuer de 4 eller 4^{1/2} rixdaler. Fra Bergen ere i Kiøbenhaffn Christen Hanssøn oc Hermand Gaarmand, priores hujus Regionis Commissarij,¹ fra Borgerne Hans Ziriling oc Lavridtz Sand. Paa sine Vegne lavmanden oc Byefogden.⁸

1662 den 18. Junii Støed Ane Knudssdotters troloffvelse med Thies Nagel; desponsante Domino Petro Olaide Præposito, præsentibus Severino Christophori, Caren Simen Nielssens, Oberst Levtenant Ole van der Linde med Regimentz-schriffuer Hanss Hanssen, sin Søn Jacob oc efterfølgende alle Officerer; Lauritz Søffrensen cum uxore, Berent de Nagel cum Uxore, Sorore et Affine, Noverca, Split, Berthel Kristenssen, Petro Petri etc.⁴

1662 in Julio kom befalning at schulle Skee bøn for Printzen Hr. Christian som er udrejst i fremmede Land (oc Christopher Pasberg).

Den 7. oc 8. Novembris Udschreff Oberst . . . Gerstorff oc oberst Levtenant [åpent rum] Unge Karle til Soldater udj Risnefiord [i Gulen].

Den 26. Octobris Støed Ane Knudssdotters Bryllup med Thiess Nagel, Øl oc Vin lagde hand till, Mad oc Herberge vij. Vaar her Hr. Peder, Hr. Jenss, fogden, Skriffuer, Hr. Mogens etc.⁵

Hr. Madtz i Nordalen succederede Hr. Peder Rasmussen Brandall.⁶

3. Septembris døde Hr. Jens paa Jølster oc Succederede hannem Hr. Daniel Johannis Bugge.⁷

Lauritz Sand, som paa Borgernis vegne vaar i Kiøbenhaffn, berættis at schulle haffue aff Byen 1000 Rixdaler, 200 Aarlig i 5 Aar.⁸

I denne Høst vaar lidet Høe o: foer. Begyntess en meged skarp Vintter med Frost, Iis oc Storm. Den 8. novembris udgich Kongens breff af Kiøbenhaffn at

Ingen tingsvidner om forarmede schal got giøres i Regenschaberne, men hver Bunde schal betale eller miste sin Jord oc en Anden indsættis, ellers schal Landdrotten betale schatten.

¹ Den store Landkommissjon, med instruks av 17. jan. 1661, hadde selvstendig avdeling for hvert lagdømme. For Bergens lagdømme blev opnevnt borgermester *Ove Jensen*, rådmann *Christen Hansen Paus*, stiftsskriver *Anders Madsen* og tollforvalter *Herman Garman*.

² Se der virkningene av jordskjelvet! Næste år kom alt på fote igjen og trivedes med friske krefter efter (de 2 siste ord er åpenbart ciferskrift, lønsprog).

³ Lagmann var da *Hans Hansen Smith (Lillienskiold)*, byfoged *Knut Stud*.

⁴ Mag. Ivers stiftatter *Anne Knutsdatter Glad* og *Thies Arentsen Nagel* i Solvorn. Prosten *hr. Peder Olsen Hanning* i Sogndal trolovet dem i nærvær av *Søren Christophersen Glad* i Ladvik, som var Annes farbror, av foged i Sogn *Simon Nilsens* hustru *Karen Christophersdatter Glad*, etc., ennvidere av godsforvalter i Sogn *Lauritz Sørensen (Heiberg)* i Aardal med sin 2. hustru *Aaste Thuesdatter*, av forvalter på Kaupanger *Berent Arentsen Nagel* med hustru, søster, svoger og stiftmor, og av *Splid Eriksen Leganger*, som var mag. Ivers bror. *Peder Pedersen* er tydeligvis prosten Hannings sønn, som i 1668 efterfulgte ham som prost i Sogndal. Uttrykket alle «*etterfølgende officerer*» må forståes som alle medfølgende officerer. Å bruke ordet «*alle*» om 2 personer gjør kun tyskere.

⁵ *Hr. Peder Hanning* i Sogndal, *hr. Jens Samuelsen Bugge* i Leikanger, foged *Simon Nilsen*, sorenskriver *Nils Hansen*, *hr. Mogens Skanke* i Lyster.

⁶ Efter *hr. Mads Povlsen (Alstrup)* i Norddalen blev *hr. Peder Rasmussen Brandal* sogneprest der, gift med *hr. Mads'* enke *Magdalene Jørgensdatter Beyer*.

⁷ *Hr. Jens Nilsen*, prest i Jølster, blev efterfulgt av *hr. Daniel Hansen Bugge* i 1662.

⁸ *Lauritz Sand*, rådmann i Bergen, var sønn av foged over Værnekloster *Olof Lauritsen* i Trøgstad.

MAG. IVER ERIKSEN LEGANGER

Prost, sogneprest i Vik i Sogn 1657—1702. Født 1629. Død 1702.

1. ∞ 1659 Maria Bertelsdatter Mule, 1614—1665.

2. ∞ 1667 Anne Pedersdatter Finde, 1645—1728.

24. Jul. 1603. Von der letzten Welfen trug hinfurter at 5. Sept. bracht innen Laja majestatis
in Jul. 1603. Das er selbst officiosus Maas per Casp.

1603 Junges Geschlecht
Madia Pastor primaria, ab
Dom Naamen Herr M. Ledor Neill. Lem.
Et in Leobonia Claudij Nicolai Beckingij
in Augusto 1603. Von der letzten Welfen trug hinfurter at 5. Sept. bracht innen Laja majestatis
Dennand ist yerein der Junges Herr Schandm.
oe Gaardens deraupst; Gae 2 Land videri an fild year nien der Quant'on. 16. Maertz
In Augusto 1603. Von der letzten Welfen trug hinfurter at 5. Sept. bracht innen Laja majestatis
Dennand ist yerein der Junges Herr Schandm.
oe Gaardens deraupst; Gae 2 Land videri an fild year nien der Quant'on. 16. Maertz

In Dania vendant
Lector Berg. Succeeded ei M. Honig. de de hie Scany.
Lector Berg. Succeeded ei M. Honig. de de hie Scany.
Lector Berg. Succeeded ei M. Honig. de de hie Scany.
Lector Berg. Succeeded ei M. Honig. de de hie Scany.
Lector Berg. Succeeded ei M. Honig. de de hie Scany.
Lector Berg. Succeeded ei M. Honig. de de hie Scany.
Lector Berg. Succeeded ei M. Honig. de de hie Scany.
Lector Berg. Succeeded ei M. Honig. de de hie Scany.

1606
An Frosen von 1603
10. 11. 12. Maj. Das Day vber al Rouze.
1606
10. 11. 12. Maj. Das Day vber al Rouze.
1606
10. 11. 12. Maj. Das Day vber al Rouze.
1606
10. 11. 12. Maj. Das Day vber al Rouze.

in Feb. von dem Nathan
in Feb. von dem Nathan
in Feb. von dem Nathan
in Feb. von dem Nathan
in Feb. von dem Nathan
in Feb. von dem Nathan
in Feb. von dem Nathan
in Feb. von dem Nathan

1606
in Martio velle
1 April. 1606
16 Jun. circa 1606
1 Augusti 1606
23 Octobr. 1606

in Martio velle
1 April. 1606
16 Jun. circa 1606
1 Augusti 1606
23 Octobr. 1606
in Martio velle
1 April. 1606
16 Jun. circa 1606
1 Augusti 1606
23 Octobr. 1606

Vertical text on the left margin, possibly a list of dates or names, including '1603', '1606', and '1606'.

Vertical text on the right margin, possibly a list of dates or names, including '1603', '1606', and '1606'.

Til side 44.

1663. 24. Julii feltis dom offuer Corfitz Ulfæld, forige Hofmester, at han hafde begaaet crimen læsæ Majestatis.

In Julio tillagde Claus von Alfelt officererne Gaarder paa Landet.

Ingen Præst bevilges fri affsgaard, men at skatte aff den. In Dania venduntur prædia Pastorum ruralium primaria ab incolentibus Pastoribus Solvenda: nunquam autem regio cedit fisco.¹

Om vaaren dør Magister Peder Nielsen Lem, Lector Bergensis; Succedit ei Magister Arnoldus Johannis de Fine Scanus; Ei in Rectoratu Claudius Nicolai Blechingius, illi in Con-Rectoratu Everhardus Everhardi, til Hammer Hr. Anders Gaarmand.²

In Augusto opkom Axel Sehested, eyende aldt Kongens godss her omkring i 6 Fogderier oc affhendende det igien for Penger effter Haanden. Lejlænding skatt er forhøyet i Aar oc Gaardene forandret, saa 2 løber giøres en fuld gaard udenfor Qvamsøe til vaarting.

In Augusto opkommer Corfitz Ulfælds (som før saa kaldtis) hans Degradation oc dom, oc tacksigelse for han er aabebaret.

Denne Sommer visiterede Bispen Magister J. Schelderup her.

In fine Augusti døde Hr. Samuel Bugge i Ejdsfiord i Nordfiord.³

Iffuer Krabbe oc Cancellor Offue B[jielke] sidde Herredage i Kiøbenhafn.

Opkom Rytterskatt item skattebref 1 rixdaler af hver løb for flytning blev læst paa høst Tinget. Almuen supplicerede om forlindring, sich suar 1/2 daler af løben til iul, men siden 1 ort.

In Octobri døde hr. Peder Ananiæsøn, succedente hr. Niels Bugge.⁴

Denne sommer formedelst Tørch oc Skin blev lidet foer oc mindre korn.

Den 15. Octobris stoed Jeg fadder paa Knud Nagel.⁵

Paa Høst Tinget bødis fal Apostels oc Munckeliffs godss.

[I venstre margen:]

27 Septembris pestis . . . [resten uklart].

1664. 21. Februarii, som vaar Natten til fastelaffns Søndag, scheede Jordschelff her udj gjeldet. Kom samme Morgen frelsebref(?), siden Titi Bulckis ord[re?] en bondesøn af lister, slagen til Ridder af de Venetianere.

In Junio udtog Cort Siuffersøn 3: Admiral Adler, folch til Kongelig Majjestets tjeneste oc sejlede med dem til Danmark. [Captein La meer blev i Nordfjord.]⁶

In Aprili stoed Udschriffuels i Risnefjord. i afften saais en Comet. Jule-afften saais en brendend Comet in Ore ceti, saais lige med hine stierner 20 Nætter oc ophøvede sig i Sin gang. Der paa kom storm oc blæst strax, siden General-Fiscals ordre; tør Vinter uden Sne saa græs-roden affrøs. Kirkebøs Sag.

Preben von Ahn begier høyden aff Wigs Tiende for 1661, 1662, 1663.

Den 10. 11. 12. Maj Bededage offuer al Norge.

Den 1. Augusti stoad Herredage udj Christiania, huor ej Kongen eller Printzen, oc besade Rættten Canceler Peter Reetz, Norgis Statholder Uldrich Fredrich Gyldenløw, Norgis Canceler Owe Bielche, Magister Rasmus Vinding,⁷ Wilhelm Meklenborg, assistent-Raad, boende ved Brag-Næss; for Bergens lawmand, udi 21 Sager, møtte Hans Hanssøn sorenskriffuer udj Nordhor Lehn.

[I venstre margen:]

Frøiken skat til Annam Soϕiam nubentem Johanni Georgio Duci Saxonix.⁸ 1665. in Martio rejsde Canceler Offue Bielcke; siden Hr. Statholder Frederik Gyldenløwe til Bergen om 3 orlogskib som Borgerne schulde holde oc udrede, et som Contoret schulde schaffe, item fortificationerne at dømme paa, som Oberst leutenant Caspar von Cicignon har udj Sinde.

Døde Borgmester Søffren Jenssøn.

1. Aprilis udj Risnefiord holt Hans Hanssen Sorenskriffuer i Nordhordland udschriffuels, først til Baadsmænd (huor til 350 af Bergenhus lehn fodredis), siden til compagnietz completering. Døde Hr. Peder i Jøranfiord.⁹

16. Junii circa horam 10 antemeridiam hensoff udj Herren min Hierte Kiære Hustrue Maren Bertelsdatter Mule udj hendis alders 51. Aar, effter ad hun paa 16. Dag hafde ligget Siug udj Landfar-Sott; Blef jordet Sanct Hans Dag. Lig-prædick holt Hr. Peder Olsøn [Hanning] Præpositus effter den text som hun Selff Sig udwolde, Psalme 116, 7—9: Iterum jungemur amanti.¹⁰ Wort Leffnet kierligt vaar, den død skal Jeg begræde. Min Længsel did oc staar, Vi samlis Snart med Glæde.

Circa hoc tempus bleff Johan Caspar von Cicignon Commendant, Herman Gaarmand Præsident, Peder Tr[ojel] Borgmester, Torchild [Sommer]velt Raadmand i Bergen. Kongebref finge Hans Nielsøn paa Tiende i Nordfiord oc Sundfiord oc Woss fogderie. Eliesseren(?). Stevelin.¹¹ Niels Friis.¹²

18. Julii summo mane et lidet Jordskielff. 22. Julii Skud oc coruscationer i luften.

1. Augusti vilde en Englische Sqvadron, omtrent 24 skibe sterch, borttage nogle hollandsche rige Skibe. Men som de aff de hollandsche Skibe oc Bergens Slott finge Mange Skud oc skarp Moedstand, nøddis de at flye, efterladende 18 anchor, som de affhugge oc mistende deres anfører Greffuen aff Barwigs Søn.¹³ In Septembri aabenbaredis Peder Klochers adulterium.¹⁴

3. Octobris døde Magister Jens Schelderup.

27. Octobris kom Captein Gersdorf til Wiig. Den 24. octobris 1670(?) drog bort til . . . (?)

7. Novembris holt Jeg Skiffte med mine Stiffbørn.

19. Decembris kom Gerdt Junger oc blef om vinteren.

[I venstre margen:]

In Septembri pestis grassabatur Londini.¹⁵

¹ I Danmark selges de største prestegårder på landet og må løses av de påboende prester; det går dog visselig ikke til statskassen.

² Mag. *Peder Nilsen Lem*, lektor og prest i Fane, efter ham fikk skåningen mag. *Arnoldus de Fine* disse embeder 28. mai 1663. Efter sistnevnte blev *Claus Nielsen Blekinge* skolens rektor i 1663 og efterfulgtes som konrektor av mag. *Edvard Edwardsen*. Hr. *Anders Garman* blev 1663 sogneprest i Hammer, hvilket kall derved blev løst fra forbindelsen med Latinskolens rektorat.

³ Hr. *Samuel Hansen Bugge* døde 21. aug. 1663 i Eidsfjord.

⁴ Ved hr. *Peder Ananiasen Beyers* død i 1663 blev hr. *Nils Bugge* sogneprest i Selje.

⁵ Sønn av *Thies Nagel* og *Anna Glad*.

⁶ Kaptein *La Meer* druknet i Nordfjord.

⁷ Mag. *Rasmus Winding* var professor i historie og geografi.

⁸ Prinsessestyr til kong Frederik III's datter *Anna Sophie*, som da var trolovet med og 9. oktbr. 1666 ektet kurfyrst Johan Georg av Sachsen.

⁹ Hr. *Peder Jensen Aalborg* i Hjørundfjord.

¹⁰ De som har holdt av hinannen skal igjen forenes.

¹¹ *Stevelin*, må gjelde *Stevelin Adamsen Reutz*, der 21. mars 1665 hadde fått bestalling som kapellan hos hr. *Mogens Skanke* i Lyster, konfirm. 23. septbr. 1670.

¹² *Nils Friis* må gjelde student *Nils Thomassen Friis*, som hadde udmerket sig ved Kjøbenhavns forsvar og vært i Cort Adellers tjeneste, hvorfor han fikk kongens brev 22. april 1665 på det første som blev ledig av Borgunds og Voldens prestekall.

¹³ Om dette sjøslag på Bergens våg se *Yngvar Nielsen: Bergen fra de ældste Tider*, s. 366 fig. — Barwig o: Barwick.

¹⁴ Ekteskapsbrudd.

¹⁵ Pest raste i London.

LEGANGER'SKE OPTEGNELSER

**ER TRYKT I 250 EKSEMPLARER
I DET MALLINGSKE BOKTRYKKERI, SATT
MED CICERO MEDIÆVAL, PÅ PAPIR LITO -SVANE-
FRA A/S JARLSBERG PAPER MILLS, HEFTET
I A/S JACOBSEN & HIELMS
BOKBINDERI
OSLO 1945**